

4. 2. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Svěřenský fond, výhodný nástroj pro praní špinavých peněz a daňových úniků?

Institut svěřenského fondu jakožto zvláštního druhu správy cizího majetku je v poslední době spojován s riziky praní špinavých peněz, daňových úniků a v neposlední řadě také s nahrazením anonymních akcií. Je však tento institut opravdu tak flexibilní, aby se tato rizika mohla v širší míře materializovat?

Svěřenské fondy představují jednu z dalších novinek, které s sebou nový občanský zákoník přináší. Institut tzv. **trustu** pochází z common law a český zákonodárce se pro zavedení jeho obdoby do našeho právního řádu inspiroval především v občanském zákoníku frankofonní kanadské provincie Québec z roku 1994.

Úvodem je třeba zmínit podstatu svěřenského fondu, jež představuje **správu cizího majetku**, kdy zakladatel svěřenského fondu (fyzická či právnická osoba) svěří část svého majetku správci, aby jej spravoval za určitým účelem. Zakladatel v této chvíli přestává být vlastníkem vyčleněného majetku. Jeho vlastníkem se však nestane ani svěřenský správce, ani obmyšlený jakožto osoba, které má být ze svěřenského fondu plněno, a dokonce ani samotný svěřenský fond. Svěřenský fond totiž nemá právní osobnost (v předešlé terminologii právní subjektivitu), tudíž nemá způsobilost mít práva a povinnosti. Jedná se o **oddělené a nezávislé vlastnictví majetku**, který nemá vlastníka. Svěřenský fond je tedy de facto souborem majetku, který nikomu nepatří, má však své určení stanovené zakladatelem.

Svěřenské fondy se v zahraničí těší vysoké oblibě především díky svým odlišnostem od ostatních právních subjektů. Svou povahou se sice blíží nadacím, narozdíl od nich se vyznačují nedostatkem právní subjektivity, avšak vyšší variabilitou účelu zřízení. Účel svěřenského fondu nemusí být vždy veřejně prospěšný, což přináší širokou škálu možností využití k soukromým účelům, zejména tím, že svěřenské fondy mohou být založeny i na dobu určitou ve prospěch určité osoby či rodiny. Největšími výhodami svěřenského fondu jsou, resp. mají být **anonymita**, která může být zakladateli díky svěřenskému fondu poskytnuta, **ochrana majetku a nízká míra zdanění**. Při výčtu přínosů svěřenských fondů je třeba zmínit i nižší míru veřejnoprávního dohledu nad svěřenskými fondy. Z těchto důvodů se objevují obavy, že tento institut bude zneužit právě pro praní špinavých peněz, daňové úniky či korupci. Zda přijatá právní úprava skutečně poskytuje pro tyto činnosti dostatečné zázemí, tedy zda jsou uvedené obavy namístě, je popsáno níže.

Anonymita

Na první pohled se může zdát, že z důvodu nefigurování zakladatele ani obmyšleného v žádném veřejném rejstříku není původ majetku ani jeho původního vlastníka snadno zjištělný. V této souvislosti je třeba uvést, že tradice ochrany soukromí je v České republice velmi krátká a s ohledem na nestálost právního prostředí může být velmi často narušována. Není tedy důvod se spoléhat na to, že v dohledné době nebude zavedena povinnost zápisu zakladatele do veřejného rejstříku.

Vyzdvihovaná anonymita a nízká míra dohledu nad svěřenskými fondy bude navíc s velikou pravděpodobností narušena v pořadí již čtvrtým návrhem směrnice o předcházení zneužití finančního systému k praní špinavých peněz a financování terorismu a návrhem nařízení o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků. Jak tento návrh směrnice, tak doporučení proti praní špinavých peněz vydané Finančním akčním výborem si v první řadě kladou za cíl **zvýšit efektivitu boje proti praní špinavých peněz regulací na mezinárodní a unijní úrovni.**

Cílem navrhované směrnice je mimo jiné **posílit transparentnost vlastnických poměrů nejen společností, ale i svěřenských fondů či jiných obdobných entit.** Dosavadní stav je považován za snadno zneužitelný pro zločinné či teroristické účely, neboť právě zakrýváním skutečných vlastníků se utváří prostor pro praní špinavých peněz, korupci či daňové úniky. Z tohoto důvodu směrnice zavádí povinnost mít k dispozici přiměřeně rozsáhlou, pravdivou a aktuální informaci o vlastnictví a kontrole dané entity. Pro svěřenský fond by přijetí návrhu směrnice znamenalo **nutnost být vždy informován o svém zakladateli a obmyšleném.** Daná informace by měla navíc být na vyžádání poskytnuta příslušnému finančně analytickému útvaru. Navrhovaná lhůta pro transpozici směrnice činí dva roky.

Zdaňování

Jedním z důvodů využívání tohoto institutu v zahraničí je bezesporu nízké zdanění jak dosaženého zisku, tak výplaty podílu obmyšleného. Tato skutečnost však v české právní úpravě nebyla téměř vůbec zohledněna. Ačkoliv není svěřenský fond právnickou osobou, paradoxně **podléhá dani z příjmů právnických osob.** Zisk ze zhodnocení majetku ve svěřenském fondu je zdaňován, přičemž aktuální sazba činí 19 %. Co se týká vložení majetku do svěřenského fondu, tato transakce není předmětem daně z příjmu právnických osob. Na druhou stranu pokud by vkládaným majetkem byla nemovitost, podléhá takový vklad **dani z nabytí nemovitých věcí** ve výši 4 %.

Další překážkou využití svěřenského fondu je skutečnost, že nakonec bylo prosazeno i **zdanění výplaty ze svěřenského fondu obmyšlenému.** Obecně je tento příjem obmyšleného považován za tzv. ostatní příjem dle ustanovení § 10 zákona o dani z příjmů a bude se aktuálně zdaňovat 15% daní. Výjimkou jsou pouze příjmy ze svěřenského fondu vytvořeného pořízením pro případ smrti (§ 4a zákona o dani z příjmu) z důvodu srovnání podmínek se zdaněním v rámci dědictví.

Ochrana majetku

Jedna z mála aspektů, které zákonodárce svěřenskému fondu ponechal v návaznosti na zahraniční úpravu, se týká ochrany majetku. Majetek ve svěřenském fondu totiž není možné postihnout v rámci exekučního či insolvenčního řízení. Pokud však **obmyšlenému** v době trvání svěřenského fondu vznikne **nárok na konkrétní plnění,** ten již **bude postižitelný.** Každopádně majetek ve svěřenském fondu jako takový je prozatím ochráněn před exekucí či případným insolvenčním řízením. To však samozřejmě neznamená, že různé „odkláněcí“ převody majetku do svěřenského fondu jsou chráněny před možností dotčených věřitelů dovolávat se např. relativní neúčinnosti (dříve odporovatelnosti) či neplatnosti takových úkonů.

Závěrem

S ohledem na výše uvedené lze shrnout, že nový institut svěřenského fondu „po česku“ není

(minimálně do budoucna) natolik „neprůstředný“ či flexibilní, aby to zavdávalo výraznější obavy z praní špinavých peněz či daňovým únikům ve velkém měřítku. Osoby, které se budou chtít dopouštět těchto činností, mají k dispozici mnohem neprůhlednější zahraniční (mimounijní) trusty či zcela jiné prostředky, jež samozřejmě ve svém článku nemíním uvádět.

Mgr. Monika Kretková,
advokátní koncipientka

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)